

საქართველოს
საბჭოთაო
საგარეო
საზღვაო
საზღვაო
საზღვაო

სალიტერატურო და სამეცნიერო ნახაზებიანი გაზეთი. გამოდის ყოველ კვირა დღეს.

№ 32

ივლისი 27, 1895 წ.

№ 32

შინაარსი: საყურადღებო შეფასებებითა და მგალობლო დეკანოზ პეტრე კანჭაშვილისა (ილწუბლი). — ლექსი, გადმოწერა მელიქსედეგ ნოზაქისგან. — „მოახე“ „იგეა“ და ეროვნება ნ. უორდანიასა — და წერალი ბან ენ-ფარისაღმბი გ. იაკობიშვილისა. — შესანიშნავი შენიშვნის ავტორს ქართველი მოთხველსა. — უკუთხის ბანის განცხადება.

საყურადღებოთ მეფსალმუნეთა და მგალობლეთა

ლმოსავლეთის საქართველოს ეკლესიებში ხშირათ შემინიშნავს, რომ წირებზე მეფსალმუნეთი ანუ მედავითნენი (არა ემზარბ სახელწოდებას დიაჩიკისს ანუ პრიხეტნიკისს, რადგანაც იგინი ქართული სიტყვები არ არიან), როგორც დასავლეთ საქართველოში ეკლესიის — მსახურთა უწოდებენ, ჭერობინთა საგალობლს იწყებენ შემდეგი სიტყვებით: „როჲელი ჭერობინთა“, ხოლო კანონიერი ლოგიკური აზრი საგალობელისა შოთხობეს, რომ მრავლობით რიცხვზე უნდა წარმოითქვას: „როჲელი ჭერობინთა საიდუმლოდ ვუმსჯავსენით“. ამ საგალობელის პირველ ნახევარს ხშირათ აბოლოგებენ ეგრეთვე სიტყვი: „და ვითარცა *“) ხოლო აზრით ეს სიტყვა მიეწერება მეორე ნახევარს საგალობელისა:

ლისს: „ვითარცა მეუფისა უოკლეთასა კავშირი „და“ სრულიად უსაფუძვლოთ უერთდება სიტყვას „ვითარცა“-ს (*), ამვე საგალობელს შემდეგ განაგრძობენ ესრეთ: „და ვითარცა მეუფისა უოკლეთასა შემწუნარქუქსა“. ხოლო სიტყვა — „შემწუნარებელსა“ უნდა წარმოითქვას მრავლობითათ: „შემწუნარებელთა“. სიტყვა — „შემწუნარებელთა“ მიეწერება ამ შემთხვევაში მლოცველთა ანუ მეედრებელთა; ამ ტაბთ მდგომარეთა ეკლესიაში, და არ მიეწერება „მეუფესა“, რომელსაცა მორწმუნენი სულიერათ შეიწყნარებენ ანუ მიიღებენ ღვთისმსახურების დროსა. სიტყვა — „შემწუნარებელსა“ რუსულს ენაზედაც არის ხმარებული ამ საგალობელში — მრავლობითათ: „Ико да Царя всех поднимет, მხოლოდით რიცხვზე წარმოთქმული სიტყვა „შემწუნარებელსა“; ამ შემთხვევაში სრულიად უაზროთ გამოდის საგალობელში გრამატიკულის წესითაც, რადგანაც სიტყვა „მეუფისა“ ნათესაობით ბრუნვას შეადგენს, და „შემწუნარებელსა“ — მიცემით ბრუნვას; შემდეგ განაგრძობენ ამ საგალობელსა სრულიად შეცდომით: „ანგელოსთა ებრუნსადაც; თანდებულსა „ებრ“ აზორე-

*) ჭერობინთა — ეს სიტყვა ხვთ სმარებული წმ. მამათგან საქართველოს მართლ-მადეკულის ეკლესიისა; რაჲც ჩანს სხვათა შორის ქართულს უწოდებულსა და ბადებიათ ათონის აკეთიას მოსს რასა.

**) როგორც საგალობელში: „რაოდენთა ქრისტეს მიერ ნათელ-გელებიგს და ქრისტე შეგვიმოხის“ სრულიად უსაფუძვლოთ სმარებენ კამბარს — „და“-ს.

ბენ სიტყვას ანგელოსთა^ა და უფროებენ სიტყვას: „უხილავად“, რომლითაც სრულიად დაბნელებდა უმთავრესი აზრი საგალობლისა.

ქართულს დაბეჭდილ კონდაკში შეცდომით არის შეტანილი ქერობინთა საგალობელში სიტყვა: „შემწყურებელსა“, მხოლოდობით, უნდა იყოს მრავლობითათ „შემწყურებელთა“, ვითარცა ზემოთ მოვიხსენე.

მაშასადამე მეორე ნახევარი საგალობელისა უნდა განიკრძოს ესრეთ: „კითხოვდა შუიფისა ყოვალდს შემწყურებელთა, ანგელსთაჲმ უხილავად ძქუნით შემწრებელთა წესთას“.

მრავალ ამ გეარს შეცდომათა შენიშნავს მეცნიერი ლუბისმეტყველებისა და საეკლესიო ტიბი კონსა ქართულს ენაზე, მაგალითებრ: რაადენ გზისმე მისმენია, რომ დიაცანი იყვნეს სამოციქულოს კითხვას ამ სახით: ტომთაჲთა მამართ, ანუ ტიტულთა მამართ ეპისტოლე წმ. მოციქულისა პავლე სი საკითხავი; მეფსალმუნეს თავის უმეცრებით ჰგონია, რომ ვითარცა წარმოითქმება „რომელთა, ანუ ებრაელთა მიმართ ეპისტოლე“, იმავე სახით წარმოითქმოდეს სახელწოდება სხვა ყოველთა ეპისტოლეთა. სრულიად არა აქტეს ცნობა, ანუ შეგნებართამაცა განარჩიოს საქუთარი სახელი ტომით, ანუ ტიტე, ერთის პირისა მოციქულის მოწაფისა, რომაველთა ანუ კორინთელთა, ანუ ფეხვლთა, ანუ ებრაელთა ერის, ანუ საზოგადოების სახელისაჲან. ანუ სხვა შემთხვევებში დაიწყებოდეს ესრეთ: „ტიმოთე; მიმართ, ანუ ტიტეს მიმართ ეპისტოლე წმიდისა პავლე მოციქულისა საკითხავი. „სამწყურებართ უნდა შეგნენშრო, რომ დაბეჭდილ საპარაკოსა წიგნში (КНИГА МОЛІТВИХЪ ПРАВИ) შეცდომით არის დაბეჭდილი: „ტომთაჲთა მამართ“. ჩვენს უმეცართ მედღეონთთა რაღა გზის არევა უნდა?

ხოლო უკეთეს შეგნებებით შინაარსს წაკითხულისსა, უფრო საშინელის გმობის მომსმენი ვართ, მაგალითებრ: „რომაველთა ეპისტოლესაჲან 13 თ. 7 მუხ. წაკითხა ერთმა უმეცარმა დიაცანმა თელავის მახრის სოფელს შ. ესრეთ: მისცემლით უკვე ყოველთა თანადადებს: სასწრაფოს სრუე, მაგიერ მისა, რომ წავიკთხა—სასწრაფოს საჭვი. (ჩანს მხარეულობა ყოველთა მისი ხელობა, რომ ეკლესიაშიაც ავარდნება მოხარავა.).

აქედან დინახავს განათლებული მკითხველი, რამდენათ მოუშნადებელი არიან ჩვენი ეკლესიის წსახურნი, რომ სრულიად არ ესმისთ შინაარსი წაკითხულისა ანუ საგალობლისა საღმრთო და საეკლესიო წიგნებისა. ამისათვის ნულარ ვაგვიკვირდება, რომ ესრეთ განუეითარებელთა მეფსალმუნეთა

წაკითხონ დაბადებაში: „შეგნენს ალკუგუნს მისინა (რასა წინასწარ. 7, 9) ათონ. დაბად: შეცენი ალუგუნეს მისინი. сѣдина накрыла его. ანუ სხვა ადგილიდან: ნუ წინადაუდებ ჩჩილსა სწავლათ. (იგავნი სოლომონისნი 23 თ. 13.) ათონ. დაბ. ნუ განაყენებ ჩჩილსა ყრმას სწავლასა не оставилъ юноши безъ наказанія. სამწუხაროთ ამ გეარ შეცთომათა მრავალთა უმრავლესს მეხეხება გონიერი მკითხველი ქართულს დაბადებაში, დასტამბულს ტულისში 1884 წელსა.

ჩვენდა სამწუხაროთ, ესრეთია გონებითი განუეითარებლობა ქართლ-კახეთის საეკლესიო მსახურთა, რომელთა ვალობა და კითხვა მრავალჯნის მომისმენია ლუთისმსახურების დროსა.

ხოლო რაღაც შეგნება დასავლეთ საქართველოს საეკლესიო მსახურთა, ამისას ვერას მოვახსენებთ, რადგანაც მათ შორის არა მქონია შემთხვევა ცხოვრებისა. იქნება მათ შორის ისეთი განეითარებულნიც იყვენ, რომ საღმრთო წერილის განმარტებაც და დაბადების შედარებაც შეეძლოთ სხვა დასხვა ენებზე, მაგრამ ევე. ლმერთიან ინებოს, უკეთეს აღმოჩნდებინან ესრეთ განათლებულნი! სუთნი განეითარებ მაშინ, ამისათვის რომელ აჯმოსავლეთის და დასავლეთის საქართველოს შეიღნი ერთი დედის შობილნი ვართ, განუყრელათ ორი, მის ძუძუთაჲან აღზრდილნი. ამისათვის უჭრით ა' აღვიძებრი და არ ვიტყვი; ვითარცა ქაბუქმან წინაშე მღვდომან მოსესმან, ოდესცა იხილა ორი მხუტეულები—ელდად და ოდად, რაჟამს წინასწარ მტეტეულებდეს იგინი ბანასა თვისსა გარეზე კარვისა წამებისა, ჭრქვა მოსეს: „უფალო, დაჲქენს იგინი. და რქვა მოსე: ქაბუქმან რაბა შენ ჩქედდ? და ვინ მოჲგეს ყოველი ერთი უფადისა წინასწამტეტეულებად, რაჟამს მიჲგეს უფადან სული თვისი მასხუად. (წიგნი რიცხვთა 11 თავ. 27, 28 მუხლი.)

ამ მოკლე შენიშნიდან სცნობენ ყოველნი ქართველნი, რომელნიც მონატრე არიან ქართველთა ერის სულერი განათლებისა, რამდენათ მიუტკილვლით საქურთა ვახსნა საღიაცერო სასწავლებელისა, ვითარცა რუსეთის რაოდენსამე ებარქიებში ვიქნნა, რათამაც ამ სასწავლებელში ღირსეულთა მოგნადებლობე წმად ეკლესიის მსახურებისათვის შეგნებული, გონიერი კითხითა და ტკილი სასიამოვნო ვალობათა. უკანასკნელს ენაქთილურს კარებზე აღმოსავლეთის საქართველოს სამეფელოთა ქ. ტულისში მოწოდებულ 1893 წელს, თუმცა აღძრულ იქმნა კითხვა ამ ყოვლად უსაჭიროეს საგანზე, მაგრამ სამწუხაროთ ქართველთა საზოგადოებამ და სამეფელოებამ არ იცის რა აქამდის, თუ რით დაბოლოვდა მსჯელობა ამ საგანზე, ანუ რა მიმართულებას იღებს ეს საქმე.

დგეანო პეტრე გვანჭიშვილი (დწიპელო)

„მოამბე“, „ივერია“ და ეპოეზობა.

III

შედეგი *

ვენ ზევით ეთქვი, როცა ერში ვითარდება ეკონომიური ძალა, თანამთ ამისა ვითარდება აზრთა მიმდინარეობა, ანუ პარტიობა.

ეს პროცესი ყველგან ერთნაირათ არ წარმოებს. ზოგ ალაგას პირველი წინ უსწრებს მეორეს, ზოგ ალაგას კი მეორე პირველს. გავარკვიოთ. იქ, სადაც კაპიტალიზმი პირველათ განვითარდა, ერის თეორიული მუშაობა ფეხ-და-ფეხ მიდგეს პრაქტიკულ მუშაობას. რამდენათ იცვლება ხალხის ეკონომიური პირობები, იმდენათ ეს გადადის ადამიანის შეგნებაში. ჯერ ცხოვრების ფაქტები, მერე ამ ფაქტების აწონ-დაწონება, გასჯა. შეიძლება ეს სჯა ყალბი იყოს, მაგრამ საქმე იმაშია, რომ თეთთან ფაქტი გამოგონილი არ არის. რამდენიმე საუკუნე დაჭირდა ინგლისს, რომ იქ კაპიტალიზმი გამავრცელებულიყო და თანამთ ამისა პოლიტიკური წყობილება შეცვლილიყო. ბურჟუაზიის აჩრდილო საქმარისი შეიქმნა რევოლუციისათვის. (1838) ეს არი მხარე, ეკონომიური და პოლიტიკური ცვლილება, აქ ერთმანეთს თანდათან უახლოვდებიან, და ერთათ მიდიან. ამის მიზეზი დამარხულია ინგლისის განსაკუთრებით ეკონომიურ პირობებში (საშუალო საუკუნეების მიწათ მფლობელობა), რასაც აქ არ შეეცხებით. ცოტა გვიან იმავე გზაზე გამოვიდა საფრანგეთი. აქ დაეცა ფეოდალური წყობილება და გაძლიერდა ერთ-მეფობა. უკანასკნელი შეიქმნა კაპიტალიზმის ერთგვრეთათ, ხოლო საბერძნეთის შინაგანი არეული წყობილება ვახდა წყარათ კაპიტალის შეგროვების და ზრდისა. კაპიტალიზმი განვიარდა და წინანდელი დამხარე წყობილება უღლათ დაუღვა. ამდროს წყებულობს მიმდინარეობა მანერ ზედ შენობის წინაღმდეგ. საფრანგეთისათვის ინგლისის მაგალითათ ვახდა. ფრანგთა მძევ და მისთან კონსერვატიული დასი ნათლთ ხელადა, თუ როგორ დაქარვა ინგლისის მძევმ თეთიმპყრობელობა და გადაეცა ბურჟუაზიას. ამისათვის მან მაგრათ ჩაქიდა ხელი იმავე თეთიმპყრობელობას, რომ ინგლისის მძევსათი ზალიდან არ გავდლა. მეორე მხრით, ბურჟუაზია ამბობდა: აი, იქ ინგლისში ბურჟუაზია მართავს ქვეყანას, ამიტომ იქ დატრილდა აუარე-

ბელი სიმდიდრე, სანამ ჩვენ არ გვექნება ისეთივე, ლა, ცხადია მათ კონსერვაციისა ვერ გაუწევთ. ამ ნაირათ შედგა ორი დიდი დასი კონსერვატიული და პროგრესული. პარიტი და სხვა უმთავრესი ქალაქები მოფენილი იყო საიდუმლო კლუბებით. პროგრესიული დასი დაყოფილიყო სამათ: 1, კონსერვატიული-რადიკალისტები (აქედან მირაბო) 2, რესპუბლიკანები (აქედან რობესპიერი) და კომუნისტები (აქედან ბაბუფი). 1789 წ. იფეთქა ქვეყანამ, კონსერვატიული ძალა სრულებით დამარცხდა; პროგრესის ტეზში გაიმარჯვა მეორე დასამ, პირველი და მისამე ემყოფტე გამაგზარეს. ბურჟუაზიამ ისახელათაი. ახლა საფრანგეთი შეიქმნა მაგალითათ ევროპისა. დიდამ რევოლუციამ საშინლათ დააფრთხო ევროპის კონსერვატორები და გაახარა პროგრესისტები. მოსალოდნელი იყო, რომ საფრანგეთის ბურჟუაზიის მოქმედება იდელათ ვახდებოდა ევროპის ბურჟუაზიისათვის, და თუ ეს ასე არ მახდა, მიზეზი იმავე საფრანგეთის ცხოვრება. დიდი რევოლუციის დროს მხოლოთ ბურჟუაზია შეიქმნა პოლიტიკურათ განვითარებული. მას ხელში მუშახალხი ბრმა იარალათ გადაიქცა. მემდეგ ე. ი. ეს, ოდესმე ბრმა იარალი, იგნებს თათის, მუშის, განსაკუთრებით ინტერესებს და დედა კლასიური ბრძოლა. 1831 წ. ლონონში და 1848 წ. პარიტში (ინგლისში) მუშებმა არეულება მოახდინეს ბურჟუაზიის წინააღმდეგ. ამან დააშინა უკანასკნელი და მიაკედლა კონსერვატორებს. რამდენათ პროლეტარიატი გაძლიერდა, იმდენათ ბურჟუაზიამ უკან დაიწია. ვინ არ იცის, თუ რამდენი შრომა დაჭირდა გამბეტას, რომ რესპუბლიკისათვის ბურჟუაზია შემოეოიგებია. ბურჟუაზიისათვის რესპუბლიკა დემოკრაგის, ჯანყის სიმბოლათ გადაიქცა. გამბეტა ამბობდა: რესპუბლიკის ძირი არ ექნები მომავრებული მანამ, სანამ ბურჟუაზია არ შეიყვარებს და არ შეითვისებს იმასო. აქედან წარმოდა მისა ახალი პოლიტიკა, პირველათ მან დაახლოვა, დამეგობრა რესპუბლიკანური მთერება და თინასიტები. მინისიტები და მათის კანენტი გავრთდა. შემდეგ მანვე დაიწყო ამის წინააღმდეგ ბრძოლა, მოინდომა რკინის გზების გამოყიდვა კომპანიებისსავან და სხ. მაგრამ ეს მას შეეძლო, ვინაიდან მეორე ხელთ იმავე კომპანიებს მფარეულდა. ასეთ გარემოებში მოუსწრა სიკვდილამ და ისნა განსაცდლისსავან.

ამ ნაირათ, ამ საუკუნის პირველ ნახევარში, საფრანგეთში, ბურჟუაზიის მოწინააღმდეგე დამოუდა მოათენა წოდება-პროლეტარიატი. ამას დაერთო ჩარტისტების მოძრაობა ინგლისში. ამ ორამ გარემოებამ დააფრთხო მთელი ევროპის ბურჟუაზია და მოაძალათ რევოლუციური მიღრეკლება, რითაც ინგლისის და, კიდევ უფორ, საფრანგეთის ბურჟუა-

*) ის, „ბებლი“ № 30

ზამ ისახელა თავი. ამ დროს გერმანიაში და სხვა უმთავრეს სახემწიფოებებში მონარქიული წყობილება ბატონობდა. გერმანია ერთობ გვიან დაადგა ეკონომიურ განვითარების გზას. ამ 50 წლის წინათ მისი მრეწველობა ისე სუსტა იყო, რომ თვითონ გერმანიას არ ჯეროდა, თუ ოდესმე დამკვიდრდებოდა კაპიტალიზმში. ამგვარ სუსტ წიაღებზე ახალგაზღვრულბამ, ანუ ინტელიგენციამ გადმონერგა საფრანგეთის პოლიტიკური იდეები დამისცა დასაბამი პროგრესიულ ლტოლვილებას. ინტელიგენცია ხედავდა მის მებზობელ ხალხში თავისუფალ წყობილებას და მოიწოდინა ასეთივე წყობილების დაარსება თავის სამშობლოში. აქ მის ერთი გარემოება ვადავლობა წინ: საფრანგეთის პოლიტიკური წყობილება ერთიანთ გამაგრებული იყო მის ეკონომიურ წყობილებზე. გერმანიაში კი მიღებული, მისუსტებული იყო უკანასკნელი, მაშასადამე ვერ იხიერებდა პირველი. ახალგაზღვრება რის ახალგაზღვრებაა, თუ ასეთ დაბრკოლებას შეუძინდა და ზოქოლის ევლს გაეცალა. არა, მას სურს თავის სამშობლო აღწერ გააზღვნიეროს და შეუდრკელათ მამაკურათ გამოდის საპოლიტიკო ასპარეზზე. ხოლო ასეთ მისწრაფებს, რომ მეცნიერული საფუძველი მისცეს, ის იკონებს მთელ ახალ ფილოსოფიას აი, აქ ჩნდება ორი თეორია, ჩად შემდეგ რუსეთის ინტელიგენციამ შეისისტლიზორკა და დღეს "ივერია" გვიჩადავებს: 1) კაპიტალიზმი ვერ დამკვიდრდება გერმანიაში; 2) კრიტიკულათ მოაზრეთ შეუძლიათ ცხოვრებას ეს თუ ის მიმდინარეობა მისცენ (მმანნი ბაუტერი). გაჩაღდა მოძრაობა. საქმეს კი არა ეშველორა. ამან დაბადა სასოწარკვეთილებება. ასეთი თეორიების წინააღმდეგ გამოილაშქრეს ორჯერ კიდევ ახალგაზღვრდა მეგობრებმა: კარლ მარქსმა და ფრიდრიხ ენგელსმა. ესენი ამბობდენ: სანამ მუშა ხალ-

ხი ქუჩაზე არ გამოვა და სისხლს არ დაღვრის, მუშის კონსტრუქცია ოცნებააო. „Die heilige tabelle 1845 წ.“ ამით უნენენს ახალი გზა, წადით მუშა-ხალხი გააცნობიერეთო. მართლაც 1818 წ. ბერლინის მუშებმა დაიძახეს ძირს ძველი წყობილება და კიდევცა დაიწერა. ამ რევოლიუციონში ბურჟუაზიას, როგორც კლასს, აღარ უჭირავს მოწინავე რანში (როგორც ეს საფრანგეთში). ის მუშა-ხალხის მოძრაობის ნაყოფია. ევროპის ბურჟუაზიამ დაკარგა რევოლიუციონური როლი, ის მუშათა კეთენილებათ შეიქმნა.

აქედან გამოგვეყავს შემდეგი დასკვნა პირველთ ინგლისში და საფრანგეთში პოლიტიკურ პარტიებს წინ უსწრობს ღრმა ეკონომიური ცვლილება, გერმანიაში კი ასეთ ეკონომიურ ცვლილებას წინ გაუსწრო პოლიტიკურ პარტიებმა, ხოლო ამათი აზრები ვერ განხორციელდა მანამ, სანამ შესაფერი ეკონომიური ცვლილება არ მოხდა. მეორეთ, ინგლისში და საფრანგეთში რომ რევოლიუცია მომხდარიყო, საქმარისი შეიქმნა ბურჟუაზიის განვითარება, ხოლო ასეთივე რევოლიუცია, რომ გერმანიაში მომხდარიყო (და სხვა უკან ჩამორჩენილ ქვეყნებში) ბურჟუაზიის განვითარება საქმარისი აღარ შეიქმნა, რადგანაც მას უკვე გამოეცალა რევოლიუციური თანსობის ძალა; ამისათვის აუცილებელი ვახდა მუშა-ხალხის განვითარება და ვაცნობიერება.

ახლა კი ცხადია, ვინ არის პოლიტიკური ცვლილების აგენტო და სად უნდა მოძებნოს თანამედროვე ინტელიგენციამ საშოქველო ნიადაგი.

წ. უორდანი

(შემდეგ იყვნება)

ღია წერილი ბ-ნ ინ-ფარისხაძე

უმცა პირად ვერ გიცნობთ, ბ-ნო ინ-ფარ, მაგრამ თქვენი წერილები, დასტამბულინი ამ ბოლოს დროს „ივერიაში“, საბუთს გვაძლევენ ეფიჭიკრათ, რომ თქვენ განვითარებული პირი ბძანდებით და გიყვართ სამშობლო. სხვათა შორის თქვენ გამოთქვით, რომ „აღიკებული გიორგი სასაქე ვერ იტოვ დასამედროკე საზოგადოებაში და ეს პართიკული მრავალ-წამებული აღკვიადი მრავალ-გზის განიდეკნა სამშობლოდან“ („ივერია“ № 102, 1895 წ.). ამავე №-ში თომანათ კობას ეთანხმებით და ამბობთ, რომ გიორგი სააკაძეს ჰქვიენად ანა მანანდა-ნს სამ-ქობაღოზე მეტი, მას სავანად ჰქონდა საქართველოს გა-

ერთანება და მისთვის დამოუკიდებელი ცხოვრების მოშოებაო. არ შეიძლება დავეფალათ და აგვისხნათ, რომელ ისტორიულ წყაროებით მტკიცდება, რომ გიორგი სააკაძე ა) აღკვიადისმებური კაცი იყო, ბ) ქვეყნათ საშოზობლოზე მეტი არა მიანდა რა, გ) სვენათ ჰქონდა სამშობლოს გაერთიანება და დ) სურდა მოეპოვა დამოუკიდებელი ცხოვრება სამშობლოსათვის.

მ. ჯანაშვილის ისტორიაში, რომლის თარგმნა თქვენ გაგიზრბანეთ, ჩენი და ჩენი ამხანაგების უუჩადლება განსაკუთრებით მიიპყრო იმ ადგილმა, საცა მოთხრობილია გიორგი სააკაძის დროის ამბები. უტყუარ ფაქტების მიხედვით უოველი მეთხველი საქართველოს ისტორიისა სრულად რწმუნდება, რომ გიორგი სააკაძე არა თუ აღკვიადი, არამეთ

მისი აზრდობილ არ ყოფილა, პირ-იქით იგი შექმნილა ჯამშით, ქვეყნის მოალაბტეთ, მოძმეთა გაცემით, სამშობლოს აღმოაზრებოათ და დაბლუბელოთ. თქვენი და ჩვენც მოიწიებთ თაყვანს ესცემთ თვედარე მღვდელს კვალითელს. რისთვის? ვინ არა მისთვის, რომ მან თავი თვისი დღოა მფის ლუარსაბისთვის და მით სამშობლოს ააღენია მოსალდნელი ტყეობა, შემუსრვა, აზრებუა! თუ სადავანს მართლა, სამშობლოს მეტი არა გააზნდა რა; რატომ არ მიბაძა ამ ჩინებულ მღვდელს და რათ წაიღო საქართველოს დაუძინებელ მტერ შაჰ-აბაზთან? ერთი ეს გეითხარით, ა) ყიზილბაშთა ხელმწიფეს სამშობლოს რომელი მოაჯრე ქრთველი დუყუაღლაგობა, რომ ოქროთი გეტნელ გუდებს ჰქილებდა გიორგი სააკაძეს და თანაც, როგორც გეარწმუნებს სააკაძის გულუბრყვილი პანფერისტი იოსებ თბილეთი, მისძახოდა; ზა) მუშნ წუ შემაწიუნებთო, ნამდვილ ჩამოართვითო; ბ) თუ ქართველებმა ვერ იცნეს სააკაძე აღკვივიადათ, რატომ იგი ვერ იცნეს „რიგანი“ კაცთ ოსმალებმა, რომელთაც ესტუმრა და ემუდარებოდა ჯარი მომეცით საქართველო და ვიბარებო, გ) თუ მას სურდა საქართველოს გაერთიანება, რაღათ ვარბოდა იგი ოსმალებთან რაღათ იწვევდა მათ ჯარს? რუ თუ შესაძლებელი იყო ოსმალთა ლაშქრით გაერთიანება უკვე აზრებული საქართველოს? როგორ შეიძლებოდა საქართველოს შევლი და გაერთიანება იმ ოსმალთა შემწევობით, რომელთა აზრი ის იყო, რომ საქართველო გაენაწილებინა, დაესუსტებინა და დაემონავა; დ) თუ სააკაძეს სამშობლოსთვის გული შესტკიოდა, მამ ოსმალებსაგან უკან გამოსტუმრებულმა რაღათ გა-

მოაცხადა, რომ მე ვარ „მადრავ შაჰი, მინა შაჰისა“. რუ თუ სააკაძე ახლა იმედულოდა, რომ საქართველოს გაერთიანება შეიძლებოდა შაჰ-აბაზის შემწევობით, იმ შაჰ-აბაზისა, რომელმაც საქართველოს, სააკაძესვე დახმარებით, უკვე მოაკლო 240,000 მღვ მტკარებუი! ჩვენს წრეს არი სრულიად რწამს სიტყვები ქართლის ცხოვრებისა, რომ სააკაძე ყოველი კაცი გულთავან, მაგრამ ამასთანვე „მტერ-წინელი“, ამაყ, თავმოჯერო, წინდაუხედავი, გლუბების ამიოკები (ცხენები დაუპარეთ, ჩვენთვის საღვთო მათ ქარისა). ჩვენ ვუიქარობთ, რომ ჰემარტი მამულის შევლი, გეპირების ღღეს საქართველოს მტრისას კი არ გაიქეოდა, არამით თვედარე მღვდელს მიბაძდა. ხოლო გაციულ გულს სრულიად არა მიუცხარა თვედარეს მავალიდან, იმ თვედარეს, რომელც საუკუნოთ დაშობა ბრწყინვალე შარავანდედათ საქართველოს ისტორიამ.

თქვენ, ბო ინ-ფარ, ბანეთ: „წარსულა სინამდვილი უნდა იხანატოსო, თორემ მის გახვიადებდან და უბოროტულათ დასახვიან ნენების მეტი არა გამოეარაო (ივერა“ № 102). ჩვენც მანდა ვართ და საესებით გეთანხმებით. ამიტომაც სრული იმედი გვაქვს, რომ ყველა აღნიშნულ ქითნებებს ავიგისნით და დაგეარწმუნებთ, რომ სააკაძეს ქვეყნათ არა გააზნდა-რა სამშობლოზე მეტი“. თქვენი განმარტება, უკვეველა, გაცრთვე განავტავს იმ ჯაღდ ბურუსს, რომელიც მაკვერა მე-XVII საუკუნის ისტორიას ვილა; „დაშალ-ღმეპალით ბაზარ ღუქინების გამავსებულმა“, არა მკითხე მოაშემე. დაეშეგო თქვენი მარადის პატივის მემყლი ბ. იაოპაშვილი

შესანიშნავი შენიშვნის ავტორს

შოამისი, 5-6 №-ში 1894 წელს, იყო დასტამბული ბ. ჟორდანიას „ეკონომიური წარმატება და ეროვნება“. ამის პასუხათ „ქველონიცე“ 49-52 №-ში „უბნა“ დასტამბა: „უბატლორები ისტორიული პროცესისა“. ბ. ჟორდანიამ მისცა პასუხი „ქველონიცე“ 19-23 №-ში, ამ სტატისა ქეია სახელათ „კრიტიკის კრიტიკა“: ამაზე ბ. ს-მა „ივერიაში“ 110 №-ში დასტამბა შესანიშნავი შენიშვნა, რომელსაც ჰქვია „პირე შენიშვნა“; ამ შენიშვნაზე ახლა მე ვურე შენიშვნას, და სახელათ ვუწოდებ „შესანიშნავი შენიშვნის შენიშვნას“. ჩვენ არ ვპარებთ კრიტიკის კრიტიკის კრიტიკის შენიშვნა, გეანუტეშვის ბ. ს-ნი თავის მწიროლის დასაწყისში. მე, როგორც ქართველი მკითხველი, დიდთ ნანუტეშები დავრჩი თქვენი ნუტეშით,

ბ. ს-ნი. ჯერ ისიც ვერ გავიგია, თუ რა გინდოდათ გეტქათ თქვენი შენიშვნით, და რომ კრიტიკის კრიტიკის კრიტიკა დაგვერათ, ხომ სულ ვეღარ გავიგებთ. ამიტომაც გულოთად მადლობას შემოგწირათ, რომ თქვენამ ავაკილეთ თქვენი კრიტიკა; იმედი მა-მავალი მაიც თვისისუფალს გეყარეთ თქვენი კრიტიკა-შენიშვნებისაგან.

თქვენ ეკითხებით ბ. ჟორდანიას, თუ რომელ მეცნიერებამა დაქეილდა ისტორიული მატერიალიზმის თეორიაო. თუ თქვენ წაკითხული კავთ ბ. ჟორდანიას ნაწერები, იქ სხეთა შორის ამ კითხვნელად უნდა მოგენახათ პასუხი. მართლაც, რაკი ჟორდანიას სალოტრატურო ასპარეზზე გამოვიდა, მას არა დაწეწრითა არც ასტრონომიდან, არც ფიზიკიდან, არც სხვა რომელიმე ბუნების მეცნიერებოდან, მას აქებს მიპერობოლი ყურადღება საზოგადოებრე მოვლენებისა და შეძლებისდავარათ უკვირდებდა მათ. ამასთან იგი ხელმძღვანელობს (ავათ თუ კარვათ ეს ამ შემთხვევაში სულ ერთია) დასახელებული თეორიით. ამიტომ რაკა ბ. ჟორდანიას გეუბნება, ისტორიული მატერიალიზმა დაშევილდა მეცნიერებაშიო, თეთუფული გონიერი მკითხველისათვის ცხადია, რომ ავტორს მხედველობაში აქვს საზოგადოებრე მოვლენანი და მათი განვითარება ს

*) ბ. ს-ნის „შენიშვნა“ ისე მოსტყმულებათ და დახითანთ აზრს დაწეწელები, რომ ჩვენ უნუხადეთ მავანეთ მს, ჩვენი ლიტერატურა ფორმის მონათ მომს წევა; თუ სხვა მომავალ შენიშვნების ავტორებზე მე და ბ. ს-ნის მოგებაჟენ.

კანონები, ესე იგი, ისტორია. სხვა რომ არა იყოს რა, ამას თვით ტერმინიც „ისტორიული მატერიალიზმი“ ცხადთ ხატავს. რასაკვირველია, ჩვენ წება არა გვაქვს აქედან ის დასკვნა გამოვიყენოთ, ვითომ ბ. ჭორდანიას შეხედულებით ისტორიული მატერიალიზმის თეორიას არავითარი კავშირი არ ქონდეს სხვადასხვა მეცნიერებათა. პირ იქით, არ, რას ამბობს იგი ამის შესახებ, „ამ მოსაზრებას ეწოდება დიალექტური შეხედულება წინააღმდეგ მეტაფიზიკისა, რომლის შეხედულებით მიზნში მუდამ მიზნებათ რჩება, შედეგი შედეგათ. უკანასკნელს არ აქვს გავლენა პირველზე, პირველი დამოკიდებულია მეორეზე. ამაზე იყო აწინებული XVIII საუკუნის მატერიალიზმი. ამ მეთაფიზიკურ მატერიალიზმს ეწინააღმდეგება თანამედროვე დიალექტური მატერიალიზმი, რასაც შეეკლამით უწოდებენ ეკონომიურ მატერიალიზმს“. „ეს რღვევა-შენება, წარსული და მომავალი, რეგრესი და პროგრესი, შეადგენენ მოვლენის განვითარებას, მის ევოლუციას. ამ პროცესს ვაჩვენებ მოვლენა არ არის. მეთოდი მეცნიერულია“ (იხ. „ეკალი“ 25 №). ზემო ნათქვამიდან, ვგონებთ, ცხადთ ჩანს, თუ როგორ ესმის ბ. ჭორდანიას ტერმინი დიალექტური მატერიალიზმი, რასაც სრულიათ შეეკლამით უწოდებენ ეკონომიურ ან ისტორიულ მატერიალიზმს. მისი აზრით დიალექტური მატერიალიზმი არის მეცნიერული მეთოდი, რომელიც მარქსის და ენგელსის მეთოდებით დამკვიდრდა ისტორიაში, ანუ საზოგადოებრივ მოვლენათა გამოკვლევაში. თუ ყოველივე ეს ცხადია, მაშ რაღას ჩაკვირებხართ ბ. ს.—ო, ბ. ჭორდანიას,, რა გაქვთ მასთან საეჭვო?

ნუ თუ თქვენ გვგონიათ, რომ მარქსისტები ენგელსის წინამძღოლობით ევროპის მეცნიერებას უღვიან სათვეშიო, გაკვირებთ და თანაც დაღინით ეკითხება ბ. ს.—ნ ბ. ჭორდანიას. ჩვენი აზრით თუ პირველი კითხვა სრულიათ უაღვილოა და მეტი, მით უმეტეს მეორე და აი რისთვის: ბ. ჭორდანიას არწმუნებს ბ. ს.—ნს, რომ დიალექტური მატერიალიზმი დამკვიდრდა მეცნიერებაში, ხოლო ამ მეთოდის დამკვიდრებლობათ იგი რასც მარქსს და ენგელსს. ნუ თუ ამას შეგდეგ ცხადი არ არის, რომ ბ. ჭორდანიას გონია და ასასჯერ გონია, რომ სხვათა შორის მარქსისტები უღვიან მეცნიერებას სათავეში. განა თავის თავათ ცხადი არ არის, რომ ვინც სრული თანახმა დარეინის სწავლისა, იმისთვის შექველი უნდა იყოს, რომ დარეინისტები ევროპის მეცნიერებას სათავეში უღვიან? რომ მარქსისტები ენგელსის მეთაურობით დღეს მეცნიერებას სათავეში

უღვიან, ამას ყველა მიმხედვარია ვარდა ბ. ს.—ნს. ეს დაამტკიცა მთელი განათლებული კაცობრიობის ცხოვრებამ და თუ ბ. ს.—ნს მთელ ევროპისა და ამერიკის ცხოვრებიდან ვერა ამოუკითხავსა თავის კითხვის საპასუხათ, რა ვასაკვირველია, რომ ბ. ჭორდანიას წერილებში ვერ მოაუხანავს პასუხი. ყოველ შემთხვევაში უნდა მოგაგონოთ ბ. ს.—ნს შედეგი: უმთავრესი მიზანი თითოეული მეცნიერებისა ამა თუ იმ მოვლენათა კანონების გამოკვლევა და ამ კანონის საშუალებით შეგანებული ზეგავლენა განსაზღვრულ მოვლენათა მსვლელობაზე. არც ერთი დასი კაცობრიობის ისტორიაში არ დაალოგებია იმდენათ ამ უმთავრეს მიზანს, როგორც დასი მარქსის მიმდევარია: არც ერთ დასს მათსთვის ყოველ მხრივ და ღრმით არ შეუყვანია დედააზრი და უმთავრესი მიზნიარება თანამედროვე ცხოვრებისა. არავის მათსავით ცხადთ არ წარმოუდგენია როგორც თავის; ისე მოპარდაიბის მომავალი; არას ღრვას პრაქტიკული მოქმედება საზოგადოებრივ მოვლენათა სუერაში ისე მჭიდროთ დაკავშირებული არ ყოფილა თეორიულ გამოკვლევებზე, როგორც დღეს, რაშიაც უღვიდესი დედალი მიუძღვის მარქსს და მარქსისტებს ენგელსის მეთაურობით; ვგანებ ეს ყოველივე უტყუარა საბუთი უნდა იყოს იმის, რომ მარქსისტებს თავიანთ წინამძღოლთა მეთოდით გვიანათ შეუყვანია ძირითადი ევროპის საზოგადოებრივი ცხოვრებისა და მით ევროპის მეცნიერების სათავეში ჩამდგაან. ამიტომაც, ვისაც ჯერ კდე ვერ დაუჯერებია, რომ მარქსისტები ენგელსის მეთაურობით მეცნიერებას უღვიან სათავეში, იგი თვის დაუჯერებლობით ამტკიცებს უფრო თავის უმეტრებას, ვიდრე გამჭიკბინი განზრების ქონებას.

მარქსის გამოთქვზაო, ვანაკობის ბ. ს.—ნი, ჯერ არც მეცნიერულათ არი დამტკიცებული და არც ფაქტურათ გამოკვლეულიო. ვისთანა გაქვთ საქმე, ბ. ს.—ნო, რაცა ასეთ რამეებს ლაპარაკობთ, გკითხავთ თქვენ თქვენებურათ: მარტო ქართველებთან თუ ბოტაკუტებ-ტატიელებთანაც. შეიძლება ბოტაკუტათეს წერილთ თქვენ უქდელ შეინიშნას? მაშინ, რასაკვირველია, არა გვეტქმის რა: მათთანა მკითხველებისათვის რაც გნებავდეთ ის წერეთ. ხოლო რაც შეგვეტება ჩვენ, ქართველ მკითხველებს, აი, რა უნდა მოგახსენოთ: თუ თქვენ გნებავთ რომ დავეჯეროთ თქვენი შეხედულებების ქეშპირტებაში, აილეთ რომელიმე თხზულება, სადაც ამ საკანზე არის ლაპარაკი, გააჩიოთ იგი და დავგახვეთ, რომ ვერც მეცნიერულად დამტკიცება და ვერც ფაქტური გამოკვლევა ამ კითხვისა ვერ უძლებს თქვენ სასტიკ კრიტიკას. მაგრამ, როგორც მოგვხსენებთ, ლიტე-

რატურა აღნიშნული კითხვის შესახებ მეტათ*ერკე-
ლია, ამიტომაც, რომ თქვენ ბევრი შრომა არ და-
გვირდესთ დავემტკიცეთ მაგალითათ, რომ დია-
ლექტიკური მატერიალიზმის ბრწყინვალე განმარ-
ტებას არ წარმოადგენდეს „კაპიტალი“ მარქსისა,
რომ ამ თხზულებაში შეუღარბებელი ლოღოკით და
ზედმიწიერით არ არის დატული დიალექტიკური მო-
თოდი. თქვენი შენიშვნებიანი ცხადთ ჩანს, რომ
თქვენთვის ასეთი კითხვის გარჩევა და გადაწყვეტა
ბევრს არას შეადგენს; ჩვენ კი ამით დიდთ დავე-
ვალებთ.

მეტათ თავისებურია ბ-ნი ს-ნი, როცა მას ბ.
ქორდანის ნაწერებიდან გამოეყვანა, ვითომ იგი (ქო-
რდანი) ცილას სწამებდეს სუბიექტივისტებს. საიდან
დაწამა მართლა ასეთი ცილი ბ-ნმა ს-მა ბ-ნი ქო-
რდანიას, სრულიათ გაუგებარი რჩება უბრალო მოამ-
კვდებისთვის, როცა ბ-ნი ქორდანიას ამბობს, რომ
ამ ქამათ რუსეთის სუბიექტივისტებმა გამოილაშქრეს
აღნიშნულ თეორიის წინააღმდეგ და მით მხარი მი-
სცეს კმაყოფილთა ამა სოფლისაო, ნუ თუ ბ. ს-ნს
საფუძველი აქვს აქედან ის დასკვნა გამოიყვანოს,
ვითომც ბ-ნი ქორდანიას ამტკიცებდეს, რომ სუბიექ-
ტივისტები ნებისთინი მომხრენი იყვენ კოლუპავე
რაზუვაიეთა? სრულიადც არა! ბ-ნი ქორდანისაა ლა
პარაკი აქნს თავის წერილებში განსაზღვრულ სწავ-
ლაზე; თანც იგი სრული თანახმაა ამ სწავლა-მო-
ძღვრებისა. ეს სწავლა მიაჩნია მას ერთათ ერთ პო-
გრესიულ დროის შესახებ სწავლათ; ამიტომაც თი
თოველი მწერალი და არა მწერალი, სუბიექტივის-
ტია იგი, თუ ობიექტივისტი, „სანიტიკა“, თუ „ეინ-
ვილისტი“, მიაჩნია მას მომხრეთ კმაყოფილთა ამა
სოფლისა. ჩვენის აზრით აქ ბ-ნი ქორდანიას იქცევა
ისე, როგორც უნდა მოიქცეს ყოველი რწმენის მქო-
ნე პირი: თითოეული მისი შეხედულებისა და რწმე-
ნის მოწინააღმდეგე მას მიაჩნია რეტროგრადით, მომ-
ხრეთ ძლიერთა ამა სოფლისა. შეიძლება ბ-ნი ქო-
რდანიას ცდებოდეს, შეიძლება თვით ის იყოს მომხრე
ძლიერთა ამა სოფლისა, მაგრამ შეცდომა და ცი-
ლისწამება როდის გაასწორებს, ბ-ნი ს-ნო? და თუ
ჯერ არ გაუსწორებიათ, მაშ რაღათ წამებთ ბ-ნი
ქორდანისას მას, რაც მას არამც თუ არ ჩაუდენია,
ფიქრათაც არ მოსვლია. ჩვენის აზრით ის ჯობია, ბ.
ს-ნოა, ასეთნაირათ არეგ-დარევეს თ ეი დანაწილთ
და დავემტკიცოთ, რომ მართლა ეცდება ბ. ქო-
რდანიას, როცა გვეუბნება: რამდენათაც სუბიექტივის-
ტები უარს ჰყოფენ დიალექტიკურ მატერიალიზმს,
იმდენათ იგინი მომხრეობას უწივენ ძლიერთა ამა
სოფლისათაო. ამისათვის თქვენ ბევრი არა დაჰკირდე-

ბათ რა, ბ. ს-ნო: აიღეთ ერთი მხრით მეცნიერ-
ული სოციალიზმი, მეორე მხრით სუბიექტივისტების
სწავლა, გააჩიეთ პრაქტიკულათ ორივე, შეადარეთ
ერთმანეთს და დაადგეთ თქვენი უტყუარი მსჯავრი
ორივეს; თუ ეს მსჯავრი სუბიექტივისტებისაკენ გა-
დახრის სიმაართლის სასწორს, ჩვენ სრული თან-
ახმა ვიქნებით თქვენი.

ის ადვოკატი ბ. ქორდანისა წერილისა, სადაც
იგი ამბობს: თუ რომელიმე კრიტიკოსი შეეხება
მარქსის მიერ დამყარებულ თეორიას, ჩვენ მზათა ვართ
პასუხი გავცეთო, ბ. ს-ნს შემთხვევას აძლევს ეი-
თომ შესამაწათ დაკინოს ბ. ქორდანისა: „გაუწ-
ყებთ, რომ ამიერიდან კარლ მარქსი ნოე ქორდა-
ნისათვის მუარველობას ქვეშ ჰყავს. აყვირილიო,
დაკინეთი ვაძიხის იგი. ვგონებთ, სრულიად ტყუ-
ლიათ აშლია ბ. ს-ნს დაკინვის საღვთოელი, რა-
დგან ჩვენის აზრით ზემოყვანილი სიტყვები დასა-
ციინარს არას წარმოადგენენ. ბ. ქორდანისა ნაწერე-
რებიდან ცხადთ ჩანს, რომ იგი შეძლების და გვა-
რათ ცდილობს შეისისხლობორკოს სწავლა თვისი სა-
ყვარელი მწერლისა და იხელმძღვანელოს მით სამ-
წერლო ასპარეზზე მოქმედების დროს: თითოეული
სტრატეიონ მის წერილებისა საესებთი უმჯობესენ
მკითხველს, რომ იგი იმავ იდეალით არის გატაც-
ებული, რამელიც გზის მარეწებელ ვარსკლავათ და-
ცხასა მის საყვარელს მოძღვარს; შეურყვეველ ჭეშმა-
რიტებთ მიუჩნევია ის შეხედულებანი, რომელიც
შემიუშავა დიდებულმა მეცნიერმა. ამიტომაც, რო-
ცა ბ-ნი ქორდანიას გვეუბნება, თუ ვინმე შეეხება
მარქსის მიერ დამყარებულ თეორიას, ვინმე შეეხება
მარქსის მიერ დამყარებულ თეორიას, ვინმე პასუხს
გავცემო, ჩვენ აქ არც საფუძველი და არც უფლება
გვაქვს, ვივალდისმით სხვა რამე გარდა იმისა, რომ
იგი მზათ არი დაიკვას თვისი რწმენა, თვისი იდეა-
ლი, თვის შეხედულებისა. სასურველია გვიზარძანოს
ბ-ნმა ს-ნმა, რამდენი ხანია მას შეეძლება, რაც ასე-
თი განზრახვა დასაცინარსავნათ ვადაქცეულა ჩვენში?

„ბ. ქორდანიას, რაღას უტკვირთ?! ბევრი შეე-
ხო, კიდევ თქვა, რომ მარქსისტების მიერ (თითონ
კ. მარქსი ამბობდა: მე მარქსისტი არა ვარა) დამ-
ყარებულ თეორიაზე ვაცეით პასუხი (რა უნდოდა
აქ ეთქვა ავტორის ალბათმა უწყის). თქვენ ხომ შეს-
წავილი ვაქვს საქონიკოა საგანი, მაგრა იქნება
თქვენ მარტო ქართველებთან იჭერთ საქმესო, მუ-
ქარის კილოათი ეუბნება ბ-ნი ს-ნი ბ. ქორდანისა,
როგორც ხედავთ ბ-ნი ს-ნს ქართველების და
ქართული ლიტერატურის იმედი არა აქვს, ამიტო-
მაც საქონით თელის მოაგონოს ბ. ქორდანისა, მა-
რტო ჩვენთან ნუ დაიჭერ საქმესო. რომ ქართულ
ლიტერატურაში ჯერ მართლაც არ დაწერილა ისეთი

რამ, რომ მარქსის თეორია შერყეულიყოს, ამაზე სრულ იმანდა ვარ ბ. ს—ნისა; ვეთანხმებოდ ბ—ნს—ნს თანხმად, რომ ამ თეორიის წინააღმდეგ ბე-
ერი რამ დაიწერა, მაგრამ თანაც უნდა მოვახსენოთ პატრიცემულ ლიტერატორს, როგორც ქართულ, ისე რუსულ ლიტერატურაში არ თქმულა ისეთი, რითაც დამარცხებულყოფენ ან მარქსისტები ან მათი თეორია, თუმცა ივინი უფრო შევიწროებულნი არიან სხვა-დასხვა პარობების გამო, ეინემ მათი მოპირდა-
პირენი. და თუ ბ. ს—ნს დასავლეთ ევროპის ლი-
ტერატურა აქვს მხედველობაში უმოპირილესათ ვთ-
ხოვთ დავვისახელოვს, ეინ აღმოჩნდა იქ მარქსის და ენველის ფილოსოფიის გამქარწყლებელი.

დასასრულ ვერ ვაგვივია რისთვის ჩააკვება ბ. ს—ნს თავის შენიშვნაში მარქსის სიტყვები: „მე მარ-
ქსისტი არა ვაროა“. თუ ამით ის გნებავთ დავემი-
ტკიცოთ, ბ. ს—ნო, რომ მარქსს თვისი სწავლა არ რწამდა, უარყოფდა მას? ვარწმუნებთ ბ. ს—ნს, რომ ძლიერ მოტყუებულა, თუ ამ მიზნით მოიყენა ეს სიტყვები. მარქსს ისე იაფათ როდი უღირდა თავის სწავლის შემქნა, როგორც თქვენ თქვენის შენი-
შენი. ბ. ს—ნო, რომ დღეს ექვამებინა და ხელო უარ ეყო იგი. მაშ რა აზრი აქვთ ამ სიტყვებსაო, შეიძლება იკითხოთ თქვენ? მოისმინებთ და ვაი-
გებთ. იყვენ და არიან დღესაც ზოგიერთი შწერალო-
ნი და არა შწერალონი, რომელნიც კაოულობენ მარ-
ქსის თხზულებებში იმას, რაც თვით ავტორს თავის დღეში ფიქრათაც არ მოსვლია მავ. ზოგიერთთა აზ-
რით, მარქსს ვითომ იმ შეხედულებების იყო, რომ კაპიტალისტური წყობილება არი აუცილებელი ფა-
ზა თითოეული ერის განვითარების ისტორიაში. აი, მაგალითათ ჩასა წერს ამის შესახებ გამოჩენილი რუსეთის შწერალი ნ. მიხაილოვსკი:

„Въ шестой главѣ „Капитала“ имѣется параграфъ заглавленный: „Такъ называемое первоначальное на-
членіе. Здѣсь Марксъ имѣлъ въ виду историческія очеркъ первыхъ шаговъ капиталистическаго процесса производствъ, но далье гараздо болѣе—цѣлую философско-
историческую теорію“. (იხ. წერილი Карль Марксე предъ судомъ.—Жуковскаго).

ამაზე მარქსმა გამოთქვა შემდეგი აზრი: „Мое-
му критику (т. е. Мих.) угодно было мой очеркъ исто-
рии происхожденія западнаго европейскаго капитализма превратить въ цѣлую историко-философскую теорію исто-
рической пути народовъ, роковымъ образомъ предначер-
танного для каждаго изъ нихъ, каковы бы не были условия ихъ историческаго бытія. Но я прошу извинить меня, такое толкованіе для меня одновременно и сли-
шкомъ почтенно и слишкомъ постыдно“.

რუსეთში არა ერთი შწერალია დღეს იმ აზრი-
სა, რომ ვითომც მარქსის სწავლის თანახ-
მათ ყოველთ „შეუძლებელია კაპიტალისტურ წა-
რმოების განვითარება იმ ქვეყანაში, რომ-
ელსაც არა აქვს ვრცელი ჭარბეფანი ზაზარი. არიან აგრეთვე ისეთები, რომელნიც მსჯელობენ ამ ნაი-
რათ: რაკი მარქსის კაპიტალისტური წესწყობილება აუცილებლათ მოცლის ყოველ ერს, ამიტომ ზნე-
ობრივათ მოვალენი ვართ: ზოგმა ჩარჩობას მიე-
ყოთ ხელი, ზოგმა ადლი გავიჩქოთ კისერში და ვი-
ძახოთ ფართალი, ფართალი და სხვა. ჩასაკვირე-
ლია, ასეთი პირებისათვის მარქს ერთათ ერთი პასუ-
ხი ჰქონდა მზათ: ნურას უკაცრავათ, თუ თქვენ ეგ-
რე გესმისთ ჩემი სწავლა, მე მარქსისტი არ ვახლა-
ვარო. ზოგიერთებს კი ეს სიტყვები მოყავს იმის დასამტკიცებლათ, ვითომც მარქსი უარსა ყოფდა თვის თეორიას, ან თავის ფილოსოფიას და არიან ისეთი უფრო-უბრყვილონი, რომელთაც ეს მართალი ჰგონიათ.

როგორც მოგვხსენებათ ასეთივე ბედი ეწვია დარეინის სწავლას. გამოაქვეყნა თუ არა ამ მეცნიე-
რმა თავისი უკედავი „ჯგუფუთა შთამომება“, თავი იჩინეს მეცნიერებმა, რომელთაც აღამალღეს ხმა და მოართეს ქადაგება: აი, ზომა ხედავთ, დიდებულმა ბუ-
ნების მეტყველმა დაამტკიცა, რომ ცხოველმა ბრძო-
ლა, რომ „homini lupus est“-იო, მაშ გაუმარჯოს ბრძოლას როგორც მტრის, ისე მოყურის წინაღ-
მდეგ, რადგან მხოლოთ ამ გზით წავა კაცობრიობა წინო. რომ ასეთ პირებისთვის დარეინს თქვა: ნურას უკაცრავათ, ბ. ზოტანენო, თქვენ თუ ასე გესმისთ ჩემი სწავლა, მე დარეინისტი არ ვახლა-
ვარო, როგორ ფიქრობთ, ბ. ს—ნო, განა ეს დარეინისაგან თვის სწავლის უარყოფა იქნებოდა? ცხადია, რომ არა, და თუ ეს ცხადია, როგორც ნათელი, მაშ რალას აკვებებდით ზემო მოყვანილ სიტყვებს თქვენ შენიშვნაში? მოკლეთ რომ მოვახსენოთ, საზოგადოთ ვისთვის რა საჭირო იყო მთლათ თქვენ შენიშვნა, რამ გამოაწივა იგი? მაგრამ ან კი რას იზამთ, თუ არ იყოთ დედლებოთ თითო-ოროლა კვარცხენიო, ნათქვამია. ჩანს პატრიცემულ რედაქციას საფანელი შემოკლებია. მეტათ სამწუხაროა თქვენმა მზემ რე-
დაქციის ასეთი მდგომარეობა, მაგრამ კიდევ უარეს მდგომარეობაში იყოთ ჩვენ ქართველი მკითხველ-
ბი! სხვა არა იუოსრა, ჩვენ თუმანს ეიხდთ წელი-
წაღში.

ქართველი მეიხველი

ქუთაისის თავად-აზნაურთა სააღმკურთხევლო განკარგვის განკარგულება

საყოველთაოთ აცხადებს, რომ ამ ბანკის წესდების მე-18 § მართლ ქვემო აღნიშნულ რიცხვებში ბანკის გამკურთხების სადგურში სასოკადო ვაჭრობით გაუიღულა იქნებთან შესწავლულს ბანკში დაგირავებულნი უმრავლესი მამულნი ქვემო აღნიშნულთა ჰიროთა, შესასწავლად განსახადთა შემოტანლობისა კანონი.

გაუიღვა მოიხმობა მხოლოდ იმ მამულებისა, რომელთა მეპატრონენი, თანხმით ბანკის წესდების მე-19 §-ის შეავსებენ ბანკის გადასახადს და თან განცხადებთა ხარჯებს.

ვაჭრობა დაიწყო ქვემო მოკვანილის თავნი ფულიდან ზედ დამატებით სხვა-და-სხვა შემუშავების გადასახადისა, მამულის განსახადით დანიშნულს ხარჯებისა და, სასოკადოთ, უგულა იმ ფულისა, რომელიც ბანკს თავისის მოვალის სამაგვიროთ დაუსრულავს; ბანკის ხანგრძლივი ვალის თავნის მოხმობა შეიძლება ზედა ბანკის გირაოს ფორცლებით, რომელნიც მიიღებთან სახელდობრივის ფასისამებრ მანეთი მანეთთა და აგრეთვე შეიძლება განდგანილ იქნენ შეიდეველზე; ხოლო ვადაზე გადასახადი და სხვა გვაზი ბანკის სასწავლად ფული უნდა შემოტანილ იქნენ ნაღდთა.

ვისაც ვაჭრობაში მონაწილეობის მიღება სურთ, მათ შეუძლიათ განსაყიდვით მამულთ აღწერილობის და საბუთების კანონივრად ბანკის სამმართველოში.

თუ ეს ვაჭრობა არ შედგა, მაშინ, ბანკის წესდების 24 § სწავლულით, ინიშნება, მორე და უგანსენელი ვაჭრობა, 20 სექტემბერს 1895 წ.

ვაჭრობა დაიწყო 30 აგვისტოს 1895 წელს.

187/12 და 1911/12 წლიან ნახსენი.

ქ ქუთაისს

დაწესდების მიხედვით ქუთაისის მის: ორპირის ქუჩაზე ორი ქვითკირის სახლი ერთი ერთ-სართულიანი და მეორე ორ-სართულიანი და მიწა 312 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 564 მ. 54 კ. შეს. გარდ. 397 მ. 54 კ. სულ 961 მ. 7ის კაბ.

შემკვიდრეთა ჩარქოვის ელი-საბედ სიმონის ასულის: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითკირის დუქნები სარდალით და მიწა 103 1/2 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 22 მან. 75 კ. შეს. გარდ. 261 მ. 70 კ. სულ 284 მან. 45 კ.

დასამართლო: ნესტორ და სამსონ მინაილის ძეთა: სათავადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის დუქანი და მიწა 20 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 152 მან. 54 კ. შეს. გარდ. 254 მ. 66 კ. სულ 417 მ. 20 კაბ.

მურვანოვის პეტრე სიმონის ძის სილაზე ერთ სართულიანი ქვითკირის დუქნები და მიწა 210 კვ. საყ. თავ. ვალი 28 მ. 7 კაბ. შეს. გარდ. 38 მან. სულ 66 მან. 7 კაბ.

აღაბეგოვათ, იოსებ, ალექსანდრე და ივანე ხეთისოვარის ძეთა: ლევა-შოვის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 1270 კვად. საყ. თავ. ვალი 160 მ. 78 კაბ. შეს. გარდ. 104 მან. 98 კ. სულ 265 მ. 76 კ.

ჩოგვაძის ვასილ ოკროპირის ძის: ორპირის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 479 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 80 მ. 24 კ. შეს. გარდ. 64 მ. 57 კ. სულ 144 მ. 81 კ.

ლორთქიფანიას ნიკოლოზ გიორგის ძის: მესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 667 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 312 მ. 78 კ. შეს. გარდ. 184 მ. 83 კ. სულ 497 მ. 61 კ.

რუსის ლევან გიორგის ძის: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითკირის სახლი და მიწა 46 1/2 კვ. საყ. თავ. ვალი 104 მ. 57 კ. შეს. გარდ. 62 მ. 56 კ., სულ 167 მ. 13 კ.

ფანსამის აბრამ და ისაკ ფილბანის

ძეთა: ზაზრის ქუჩ. ერთსართულიანი ქვეითკორის ღუქანი და მიწა 9 კვად. საყ. და 1 კვ. ალაბი. თავ. ვალი 1019 მ. 88 კ. შეს. გარდ. 397 მან. 40 კაბ., სულ 1417 მან. 28 კაბ.

სანანაშვილისა შავთა ისხაკის ძის: ივაროვის ქუჩის შესახვევში ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი სარდაფით და მიწა 189 კვ. საყ. თავ. ვალ. 637 მ. 33 კ. შესატ. გარდ. 235 მ. 67 კ., სულ 873 მან.

სურდამის თედორე ვახუშტის ძის: ორპირის ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი, ღუქანი და მიწა 860 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 105 მ. 98 კ. შეს. გარდ. 48 მ. 70 კ. სულ 154 კ., 68 კ.

მემკვიდრეთა ჩარქოვის ელისაბედ სიმონის ასულის: მახლობლად ქუთაისის რკინის გზის სადგურისა ორა ხის სახლი და მიწა 1000 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 233 მ. 67 კ. შეს. გარდ. 125 მ. 64 კ. სულ 359 მ. 81 კ.

ჩიკაიასის მიხაილ თომას ძის: სილაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 106 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 212 მ. 47 კ. შეს. გარდ. 79 მ. 41 კაბ., სულ 290 მან. 18 კაბ.

აღვაქითა ნიკოლოზ და ნოზრეკან ოქროპირის ძეთა: ივანოვის ქუჩის შესახვევში ორსართულიანი სახლი და მიწა 224 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 249 მ. 93 კ. შეს. გარ. 96 მან. 35 კ. სულ 396 მ. 28 კ.

კანდელაკის დამენტო სიმონის ძის: ბიონის ქუჩაზე ორსართულიანი სახლი და მიწა 353 კვადრ. საყ თავ. ვალი 250 მ. შეს. ვად. 97 მ. 81 კ. სულ 347 მ. 81 კაბ.

მდღაფერძის თომა მამუკას ძის და გვესვავას ყარამან მიხაილის ძის: მესხეთის ქუჩის შესახვევში ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 215 კვად. საყ. თავ. ვალი 250 მან. შეს. გარდ. 106 მ. 16 კ. სულ 356 მ. 16 კ.

ციციშვილის ფილიპე შალის ძის: მესხეთის ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 118 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 50 მან. 3 კაბ. შეს. გარდ. 33 მან. 16 კ. სულ 83 მ. 19 კ.

შაშუაშვილას შალომ აბრამის ძის: ზაზრის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის ღუქანი და მიწა 8 კვადრ. საყ. და 5 კვადრ. ალაბი. თავ. ვალი 1049 მ. 75 კ. შეს. გარდ. 324 მ. 88 კ., სულ 1374 მ. 63 კ.

ბუზაშვილათა ისრაილ ელოს ძის: შამოელა, მიხაილ და რაფიელ ისხაკის ძეთა: ზაზრის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის ღუქანი და მიწა 15 კვადრ. საყ. და 5 კვ. ალაბი. თავ. ვალი 1145 მან. 59 კ. შეს. ვად. 358 მან. 32 კაბ. სულ 1503 მ. 91 კ.

მურაღოვის ეკატერინა მელქონის ასულის და ნეოფაიშვილას, ოქროპირ როსტომის ძის: ალექსანდრეს ქუჩაზე ორსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 145 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1431 მ. 72 კ., შეს. გარ. 160 მ. 48 კ. სულ 1592 მ. 20 კ.

ხისლამის პაველ სპირიდონის ძის: ზაზრის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 8 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 5072 მ. 70 კ. შეს. გარ. 137 მ. 75 კ., სულ 710 მ. 45 კ.

უტუღოვის მარიამ ალექსის ასულის: მიხაილის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 128,5 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 585 მ. 65 კ. შეს. გარ. 157 მ. 37 კ. სულ 743 მ. 2 კ.

ჭინჭაშვილის პაველ ივანეს ძის: მიხაილის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის ღუქანი და მიწა 434 კვ. საყ თავ. ვალ. 2509 მ. 35 კ. შეს. გარ. 623 მ. 2 კ., სულ 3132 მ. 37 კაბ.

ისაკიას მიხაილ პეტრეს ძის: უსახელო ქუჩაზე ორსართულიანი სახლი და მიწა 254 კ. საყ. თავ ვალი 321 მ. 55 კ. შეს. გ. 101 მ. 64 კ., სულ 423 მ. 19 კაბ.

ჩარქოვის პეტრე იოსების ძის: ქარაევანსარაის ქუჩაზე ორსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 148 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1608 49 კაბ. შეს. გარ. 403 მან. 99 კ., სულ 2012 მ. 48 კ

შეგუღაძეთა: პაველ და ლევან გიორგის ძეთა, და დიმიტრი გრიგოლის ძის: ალექსანდრეს სლობოდაში ორი ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 215 კვადრ. საყ. თავ. 482 მან. 48 კ. შეს. გარ 112 მ. 89 კაბ. სულ 595 მ. 37 კ.

შეგუღაძის თედორე სიმონის ძის: გეგუთის ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 395 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 128 მ. 68 კ. შეს. ვად. 55 მ. 47 კ., სულ 184 მ. 15 კ.

ზინაფრეშვილას აბრამ მოშას ძის გელათის ქუჩაზე ორსართულიანი სახლი და მიწა 771/2 კვ. საყ. თავ. ვალი 640 მ. 79 კაბ. შეს. გარ. 126 მ. 37 კ., სულ 767 მ. 16 კ.

ქორჭაშვილას მარიამ სიმონის ასულის და ქუთათელაძისა ივანე პაატას ძის: ორპირის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვეითკორის სახლი და მიწა 345 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 712 მ. 1 კ. შეს. გარ. 135 მან. 33 კ., სულ 847 მ. 34 კ.

კაჭიფიანის მარიამ მიხაილის ასულის: ალექსანდრეს სლობოდაში ორი ერთსართულიანი ხის სახლები და მიწა 228 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 177 მ. 91 კ. შეს. გ.

69 მან. 39 კაბ., სულ 247 მ. 30 კ.

შეკიწულავის იაკობ ისხაკის ძის: გავაიანის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 101 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 961 მ. 28 კ. შეს. გარ. 226 მ. 11 კ., სულ 1187 მ. 39 კ.

ნიკოლაჯავის ალექსანდრე ნიკოლოზის ძის: ალექსანდრეს სლო-ბოდაში ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 197 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 498 მ. 43 კ. შეს. გარ. 1028 მან. 34 კაბ., სულ 626 მ. 77 კაბ.

რუსიძის ლუკა ნიკოლოზის ძის: გეგუთის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი. ქეთიკორის სახლი და მიწა 79,5 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 177 მ. 93 კაბ., შეს. გარ. 54 მ. 35 კაბ., სულ 232 მან. 29 კაბ.

სკანდის ზაქარია ანტონის ძის: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 70 კვად. საყ. თავ. ვალი 1068 მან. 6 კ. შეს. გარ. 240 მან. 7 კაბ., სულ 1308 მან. 13 კაბ.

სანანაშვილის შამუგო აბრამის ძის: ბაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის დუქანი და მიწა 3 კვად. თავ. ვალი 320 მ. 43 კ. შეს. გარ. 77 მ. 69 კაბ., სულ 398 მ. 12 კაბ.

იაკობიშვილის ისხაკ რაფაელ დავითის ძეთა: ბაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის დუქანი და მიწა 12,7 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1068 მ. 48 კ. შეს. გარ. 252 მ. 22 კ., სულ 1320 მან. 26 კ.

შოჭვაშვილის იოსებ ვედიშა-ყას ძის: პოლიციის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 98,7 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 421 მან. 74 კ. შეს. ვად. 81 მ. 97 კაბ., სულ 503 მ. 71 კ.

ქობულაშვილის პეტრე ზურაბის ძის: ორპირის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა

119 კვად. საყ. თავ. ვალი 1686 მან. 78 კაბ., შეს. გარ. 183 მ. 26 კ., სულ 187 მ. 4 კ.

ოკანაშვილის პეტრე ივანეს ძის: პოლიციის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 81 კვ. საყ. თავ. ვალი 295 მ. 28 კ. შეს. გარ. 63 მ. 33 კ., სულ 358 მან. 81 კაბ.

ზნი იშვილის აბრამ იოსების ძის და რუთა ყობოს ასულის ძის: გრაგლის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 86 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 168 მ. 57 კაბ., შეს. გარ. 35 მ. 5 კ., სულ 203 მ. 62 კ.

ბაგრატიონის დავით სირაძის ძის: პოლიციის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 160 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 506 მ. 8 კაბ. შეს. გარ. 98 მან. 26 კაბ., სულ 604 მან. 34 კ.

ბეჟინის კესარია ათანასეს ასუ-ლის: ორპირის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 243 კვადრ-საყ. თავ. ვალი 337 მ. 36 კაბ., შეს. გარ. 75 მ. 74 კ., სულ 413 მ. 10 კ.

ჩიკვაშვილის იოხანა აბრამ-ის ძის: ფრანგების ქუჩაზე ორი სახლი: ერთი ორ-სართულიანი და მეორე ერთ-სართულიანი ხის და მიწა 161 კვ. საყ. თავ. ვალი 1054 მან. 25 კაბ., შეს. გარ. 224 მ. 95 კაბ., სულ 1279 მ. 20 კ.

შაქვაშვილის რიბკა დავითის ასულის: ურიების ქუჩის შესახვე-ვში ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 23 2/3 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 126 მ. 8 კ. შეს. გარ. 45 მ. 26 კაბ., სულ 171 მ. 74 კაბ.

შაქვაშვილის ისხაკ ელის ძის: ურიების ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 21 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 168 მ. 59 კ. შეს. გარ. 54 მ. 86 კაბ., სულ 223 მ. 45 კ.

შაჩუკის მართა ტერ-გრიგორი-ასულის: პოლიციის ქუჩაზე ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 158 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 548 მ. 32 კაბ., შეს. გარა 147 მ. 14 კ., სულ 695 მ. 46 კ.

მემკვიდრეთა ერისთავის დავით გრიგოლის ძის: ნემცის ქუჩის შესახვევში ორი სახლი ერთი ქეთიკორის ერთ-სართულიანი და მეორე ორ-სართულიანი და მიწა 357 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1686 მ. 77 კაბ., შეს. გარ. 293 მ. 96 კ., სულ 1980 მ. 73 კ.

ასობაძის სიმონ იესეს ძის: ლე-ვაშვიის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 72 კვად. საყ. თავ. ვალი 186 მ. 95 კ. შეს. გარ. 48 მ. 43 კ. სულ 235 მ. 38 კ.

ასათიანის ალექსი კაციაძის ძის: მესტეთის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 120 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 202 მ. 7 კ. შეს. გარ. 44 მ. 49 კ. სულ 246 მ. 56 კ.

ერისთავის ანასტასია ალექსის ასულის: ინგლისის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 430 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 5388 მან. 61 კაბ., შეს. ვად. 705 მ. 66 კ. სულ 6094 მ. 27 კ.

განაგვის ისიდორე გიორგის ძის: ლაზარეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 248 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1744 მან. 12 კ. შეს. გარ. 165 მ. 7 კ. სულ 1909 მან. 19 კ.

გლავაშვილის გიორგი დავითის ძის: მიხაილის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი მაღაზიე-ბით და მიწა 154 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 2162 მ. 66 კ. შეს. გარ. 227 მ. 35 კაბ., სულ 2390 მ. 1 კ.

ღოთქაშვილის ბარნაბა იოსებ-ის ძის: ნემცის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის დუქანი და მიწა 55 კვადრ. საყ. თავ. ვალი

1395 მან. 29 კ. შეს. გარდს. 184 მ, 43 კ. სულ 1579 მ. 72 კაბ.

შელასი ივანე გაბრიელის ძის: ოპიზის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 249 1/2 კვად. საყ. თავ. ვალი 837 მ. 17 კაბ. შეს. გარდ. 102 მ. 53 კაბ. სულ 939 მ. 70 კაბ.

აქსარისიკოვას, ფარსადან იაკობის ძის: ნემეციის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის დუქანი და მიწა 36,19 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1225 მ. 74 კ. შეს. გარდ. 108 მ. 24 კ. სულ 1-33 მან. 98 კ.

აღაქიმის ნინა ტარიელის ასულის: ოპიზის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 148,5 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 2677 მ. 33 კ. შეს. გარდ. 294 მ. 16 კ. სულ 2971 მ. 49 კ.

პაქიმას იაკობ მიხაილის ძის: ოპიზის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი სახლი და მიწა 575 კვ. საყ. თავ. ვალი 446 მ. 22 კ. შესავ. გარდ. 71 მან. 47 კაბ. სულ 517 მ. 69 კ.

დოღიმას მაქსიმე გაბრიელის ძის: ლაზარეთის ქუჩაზე ერთ სართულიანი ხის სახლი და მიწა 113 1/2 კვ. საყ. თავ. ვალი 223 მან. 12 კაბ. შეს. გარ. 32 მ. 34 კ. სულ 255 მ. 46 კ.

ვიწოშვილის პაველ ივანეს ძის: ბაზრის ქუჩაზე სამ-სართულიანი ქვითიკრის დუქანი და მიწა 24,2 კვად. საყ. თავ. ვალი 5205 მ. 92 კ. შეს. გარდ. 559 მ. 97 კაბ. სულ 5765 მ. 89 კაბ.

კახკოვას ივანე თედორეს ძის: კახკოვის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 555 კვად. საყ. თავ. ვალი 4462 მან. 23 კაბ. შეს. გარდ. 513 მ. 36 კ. სულ 4975 მ. 59 კაბ.

მარჯანოვას კონსტანტინე ანდროას ძის არქიერის ქუჩაზე ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 1800 კვად. საყ. თავ. ვალი 1338 მან.

69 კ. შეს. გარდ. 201 მ. 86 კ. სულ 1540 მ. 55 კ.

ფელჯანდოვას ნინა სიმონის ასულის: გადასული ყიფიანებზე სემიან ბუქუას ძეზე და მოსე მა-მუხარის ძეზე ნემეციის ქუჩ. ერთ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 26,6 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 743 მ. 71 კ. შეს. გარ. 70 მ. 48 კ სულ 814 მ. 19 კაბ.

წურთლასა გიორგი ექვთიმეს ძის: ბაღის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი სახლი და ეგრეთვე დუქანი და მიწა 1800 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1859 მ. 26 კ. შეს. გარ. 102 მ. 8 კ. სულ 1961 მან. 34 კაბ.

ჩიკვაძის კალისტრატე ნიკოლოზის ძის: ფრანგების ქუჩაზე ორი თითო-სართულიანი ქვითიკრის სახლები და მიწა 253 კვად. საყ. თავნი ვალი 4462 მან. 23 კ. შეს. გარდ. 495 მ. 50 კაბ., სულ 4957 მ. 73 კ.

აღაქიმის ნინა ტარიელის ასულის: ბაღის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 200 კვად. საყ. თავ. ვალი 1531 მ. 46 კ. შეს. გარდ. 179 მან. 58 კ. სულ 1711 მ. 4 კაბ.

ვიწოშვილის პაველ ივანეს ძის: ლემწახის და მიხაილის ქუჩებს შუა ერთ-სართულიანი ქვითიკრის დუქანები და მიწა 283 კვად. საყ. თავ. ვალი 3828 მ. 67 კ. შეს. გარდ. 366 მ. 29 კაბ. სულ 4194 მ. 96 კ.

მისივე: აფთევის ქუჩაზე სამი სახლი ერთი ორ-სართულიანი ქვითიკრის, ორი ერთ-სართულიანი ქვითიკრის და მიწა 93 კ. საყ. თავ. ვალი 2450 მან. 36 კაბ. შეს. გარდ. 260 მ. 41 კ. სულ 7010 მან, 77 კ.

დღიმას მართა პეტრეს ასულის: ლევანოვის ქუჩის შესახვევში ერთ სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 146 კვად. საყ. თავ. ვალი 1378 მან. 33 კაბ. შეს. გარდ. 154 მან. 19 კ., სულ 1532 მან. 52 კ.

ლორთქიფანიძის მერაბ გიორგის ძის: შესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 625 კვად. საყ. თავნი ვალი 1148 მან. 62 კაბ. შეს. გარ. 130 მან. 56 კაბ. სულ 1279 მან. 18 კ.

რუსისას სიმონ ბეგანის ძის: თურმანიძის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 228 კვ. საყ. თავ. ვალი 1225 მან. 17 კ. შეს. გარდ. 121 მან. 11 კაბ., სულ 1346 მან. 28 კ.

იაკობიშვილის დავით მოშას ძის: გელთის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 24,84 კვად. საყ. თავ. ვალი 1148 მან. 60 კაბ. შეს. გარდ. 127 მ. 57 კ. სულ 1276 მ. 17 კ.

პაქარაონის ალექსანდრე ივანეს ძის: თბილისის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 360 კვ. საყ. თავ. ვალი 1180 მ. 68 კ. შეს. გარ. 130 მ. 22 კ. სულ 1310 მ. 90 კ.

გურგენიძის იელიანე ოქროპირის ძის: გველთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის სახლი და მიწა 59,5 კვად. საყ. თავნი ვალი 1180 მ. 69 კ. შეს. გარდ. 136 მ. 78 კ. სულ 1317 მ. 47 კაბ.

ვაჟიშვილის ნინა გიორგის ასულის: ივანოვის ქუჩაზე ორ სართულიანი სახლი და მიწა 132,55 კვ. საყ. თავ. ვალი 1023 მ. 26 კაბ. შეს. გარდ. 136 მ. 22 კ., სულ 1159 მ. 48 კ.

მაჭვარძანას კონსტანტინე დავითის ძის: თბილისის ქუჩაზე ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 398 კვად. საყ. თავ. ვალი 2991 მან. 5 კაბ. შეს. გარდ. 281 მ. 49 კ. სულ 3271 მ. 34 კ.

სანაშვილას დანიელ, აბრამ, ისხაკა, შფათა და რაფიელ ისრაელითს ძეთა: ნემეციის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვითიკრის და ორ-სართულიანი სახლები და მიწა 298 1/2 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 559 მ. 84 კ. შეს. გარ. 596 მ. 64 კ., სულ 6106 მ. 48 კ.

ჰალანსროვის მიხაილ კარაგეტას ძის, ივანოვის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 265 კ. საყ. თვ ვალი 1050 მ. 25 კ. შეს. გად. 90 მ. 76 კ. სულ 1141 მ. 1 კ.

მეჭქაძისა ნინა ალექსანდრეს-ასულის: მესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი სარდაფით და მიწა 1012 კვ. საყ. თავ. ვალი 2827 მ. 59 კ. შეს. გად. 175 მ. 50 კ., სულ 3003 მ. 9 კ.

აკოფოვის გიორგი სტეფანეს ძის: მიხაილის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი მაღაზიებით და მიწა 554,19 კვ. საყ. თავ. ვალი 31,431 მ. 21 კ. შეს. გარ. 1409 მ. 80 კ., სულ 32841 მ. 1 კ.

სუხაშვილისა ისრაილ ელის ძის და მიწინაშვილისა მოშა ისხა-კას ძის: ზაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქანი და მიწა 9,62 კვ. საყ. თავ. ვალი 1242 მ. 7 კ. შეს. გარდ. 126 მ. 23 კ., სულ 1368 მ. 30 კ.

ბეკალოვის მიხაილ გიორგის ძის: პოლიციის ქუჩაზე ორი ორ-სართულიანი სახლები და მიწა 357 კვ. საყ. თავ. ვალი 2235 მან. 72 კ., შეს. გად. 239 მან. 94 კ., სულ 2475 მ. 66 კ.

გისკვიისა ბეკო იოსების ძის გელათის ქუჩაზე ორი ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლები და მიწა 271 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 414 მ. 2 კ. შეს. გარ. 45 მ. 2 კ., სულ 459 მ. 4 კ.

კუხნიავის, ივანე იოსების ძის: მიხაილის და გეგუთის ქუჩებს შუა ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქნები და მიწა 658 კვად. საყ. თავ. ვალი 14076 მ. 69 კ. შეს. გარდ. 1306 მ. 94 კ., სულ 15383 მ. 63 კ.

ლეგზინისა ივანე ბიჭიას ძის: ლევაშოვის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 65,21 კვ. საყ. თავ. ვა-

ლი 831 მან. 23 კ. შეს. გარ. 31 მ. 43 კ. სულ 362 მ. 66 კ.

მურმუხომის ალექსი გრიგოლის ძის: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 86 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 910 მ. 86 კ. შეს. გად. 97 მ. 26 კ. სულ 108 მ. 12 კვ.

რუსჰიმისა კესარია ათანანეს ასულის: ორპირის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქნები და მიწა 72 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 745 მ. 25 კ. შეს. გარ. 86 მ. 65 კ., სულ 831 მ. 90 კ.

ჭეიშვილის ელისაბედ ენისა ასულის: არქიერის გორაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 840 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 745 მ. 26 კ. შეს. გად. 88 მან. 73 კვ., სულ 833 მ. 99 კ.

ჩაჭკავანუთა გიორგი და ალექსი სპირიდონის ძეთა: ორპირის ქუჩაზე ორი ერთ-სართულიანი სახლები ერთი ქეთიკორის და მეორე ხს და ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქნები და მიწა 562 კვ. საყ. თავ ვალი 2070 მ. 10 კ. შეს გად. 173 მ. 10 კ., სულ 2243 მ. 20 კ.

ჩქოლანოვის ნიკოლოზ ივანეს ძის: ივანოვის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი სარდაფით და მიწა 670 $\frac{2}{3}$ კვად. საყ. თავ. ვალი 1324 მ. 86 კ. შეს. გად. 186 მ. 92 კ., სულ 1511 მ. 78 კ.

ღამაშომისა ესტატე ბესარიონის ძის: არქიელის გორაზე სართულ-ნახევრიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 251 კვად. საყ. თავ. ვალი 1525 მ. 71 კ. შეს. გად. 159 მ. 8 კ., სულ 1684 მ. 79 კ.

გიორგობანას ბიჭია მანუარის ძის: გეგუთის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი სახლი და მიწა 50 კვად. საყ. თავ. ვალი 762 მ. 87 კ. შეს. გად. 78 მ. 58 კვ., სულ 841 მ. 45 კ.

ღვთისაშვილის ისრაილ ელისა

ძის: სათავადო ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქანი და მიწა 83 $\frac{10}{10}$ კვად. საყ. თავ. ვალი 2542 მ. 84 კ. შეს. გარ. 274 მ. 13 კვ., სულ 2816 მ. 97 კ.

ყვანასი მერაბ გლახუს ძის: ალექსანდრეს სლაბოდაში ერთ-სართულიანი ხს სახლი 145 კვ. საყ. თავ. 339 მ. 4 კ. შეს. გად. 40 მ. 34 კ., სულ 379 მ. 35 კ.

გალაქთა ბიჭია და მიხაილ ივანეს ძეთა: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 934 $\frac{4}{5}$ კვად. საყ. თავ. ვალი 678 მან. 9 კ. შეს. გად. 77 მ. 19 კ. სულ 755 მ. 28 კ.

შაქაშვილისა მინადორა ნიკოლოზის ასულის: ზაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის ღუქნები და მიწა 52,7 კვად. საყ. თავ. ვალი 1695 მ. 22 კვ., შეს. გად. 184 მ. 29 კ. სულ 1879 მ. 51 კვ.

შაქაშვილისა ბაკრაძე ნახუშტის ძის: გოკოურაზე სამოსახლო მიწა 355 $\frac{4}{5}$ კვად. საყ. თავ. ვალი 847 მ. 62 კ., შეს. გად. 58 მ. 50 კ., სულ 906 მ. 12 კ.

რუხაძისა პეტრე გოჯასპირის ძის: ორ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 190,5 კვ. საყ. თავ. ვალი 4238 მ. 8 კ. შეს. გარ. 362 მ. 90 კ. სულ 4600 მან. 98 კ.

როინაშვილის ნიკო დავითის ძის: ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 443 კვად. საყ. თავ. ვალი 847 მ. 62 კ. შეს. გად. 103 მ. 10 კ., სულ 950 მ. 72 კ.

შენგელიძეთა იოსებ სიკოს ძის, პლატონ ოტკას ძის თებრონია ივანეს ასულის და რუხაძის, სოლომონ პეტრეს ძის: გეგუთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქეთიკორის სახლი და მიწა 100 კვად. საყ. თავ. ვალი 1271 მ. 42 კ. შეს. გად. 128 მ. 91 კ. სულ 1400 მ. 33 კ.

საკლავისა, კონსტანტინე იოსების ძის: დადიანის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 137,78 კვ. საყ. თავ. ეალი 1303 მან. 44 კაბ. შეს. გარ. 117 მ. 82 კ. სულ 1421 მ. 26 კ.

აღიშვებულებათ ივანე და იოსებ ხეთისიანის ძეთა: ბაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის დუქანი და მიწა 14 კვად. საყ. თავ. ეალი 1216 მ. 53 კ. შეს. ეად. 114 მ. 77 კ., სულ 1331 მ. 30 კ.

აუღიშვებო დიმიტრი, ნიკოლოზ, ანა, ნინო და ბარბარე ანტონის ძეთა: ქარაიან-სარაის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის დუქანი და მიწა 126 კვად. საყ. თავ. ეალი 2606 მ. 87 კ. შეს. გარ. 225 მ. 73 კ., სულ 2832 მ. 60 კ.

ბოლქვაისას აკულია ვასულის ასულის: ლაზარეთის ქუჩაზე სამი ძვეთკირის ერთ-სართულიანი სასახლეები და მიწა 150 კვ. საყ. თავ. ეალი 4171 კ. 1 კ. შეს. გარ. 372 მ. 4 კ., სულ 4543 მ. 5 კ.

ბიჭვანასი ოთარ დუტუს ძის: გველთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 50 კვად. საყ. თავ. ეალი 1042 მ. 75 კ. შეს. 91 მ. 59 კ., სულ 1134 მ. 34 კაბ.

ბიჭვანასი ელიზბარ ოტაის ძის: ორბიზის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 600 კვად. საყ. თავ. ეალი 2172 მ. 41 კაბ. შეს. გარ. 197 მ. 48 კ. სულ 2369 მ. 89 კ.

ბრუსიას კესარია ათანასეს ასულის: ორბიზის ქუჩაზე ორ-სართულიანი სახლი და მიწა 40 $\frac{1}{2}$ კვად. საყ. თავნი 521 მ. 39 კაბ. შეს. გარ. 70 მ. 83 კ. სულ 592 მ. 22 კ.

ჭილაძის იოსებ ივანეს ძის: ნემეცის ქუჩაზე ორ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 43 კვად. საყ. თავ. ეალი 2606 მან.

86 კ. შეს. გარ. 200 მ. 30 კაბ. სულ 2806 მ. 16 კ.

ბრეგვაძისა პეტრე ფირანის ძის: თფილისის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 66, 66 კვად. საყ. თავ. ეალი 266 მ. 7 კ. შეს. გარ. 46 მ. 43 კ., სულ 312 მ. 50 კ.

გაუზნასა მიხაილ ბეგანის ძის და ძაგანისი ოთარ დუტუს ძის: გველთის ქუჩაზე ორი ერთ-სართულიანი სახლეები ქვეითკირის და ხის, და მიწა 100 კვადრ. საყ. თავ. ეალი 886 მან. 81 კ. შეს. გარდ. 93 მ. 66 კ. სულ 980 მ. 47 კ.

იოსებდასის ივანე დავითის ძის: არქილის გორაზე ერთ-სართულიანი სახლი და მიწა 1350 კვად. საყ. თავ. ეალი 1064 მ. 15 კ. შეს. გარდ. 85 მ. 73 კ. სულ 1149 მ. 88 კ.

მოსეშვილას პავლე მანარაბელის ძის: ორბიზის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი სახლი და მიწა 833,15 კვადრ. საყ. თავ. ეალი 4433 მ. 96 კ. შეს. გარდ. 406 მ. 15 კ. სულ 4840 მ. 11 კ.

სუკვაძისას მექი, იგივე მიხაილ გიორგის ძის: ბაღაბენის ქუჩის შესახვევში ორ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 72 კვ. საყ. თავ. ეალი 886 მ. 79 კ. შეს. გარდ. 97 მ. 74 კ., სულ 984 მ. 53 კ.

სუხუჯუასი, ნიკოლოზ გიორგის ძის: უსახელო ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 1473 კვ. საყ. თავ. ეალი 2394 მ. 32 კ. შეს. გარდ. 217 მ. 35 კ., სულ 2611 მ. 67 კაბ.

ბიხაიფაშვილთა ისხაკ, არონ, დავით და მიხაილ ელს ძეთა: ბაზრის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის დუქანი და მიწა 7 კვ. საყ. თავ. ეალი 2260 მ. 46 კ. შეს. გარდ. 191 მ. 77 კ. სულ 2452 მ. 23 კ.

გაბაყვისა ალექსი და ზაქარია

მაკნიმეს ძეთა: შექედზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 2 დეს. 708 კვ. საყ. თავ. ეალი 3616 მ. 73 კ. შეს. გარდ. 39 მ. 97 კ., სულ 3936 მან. 70 კ.

გოგინაძის სიმონ დიმიტრის ძის: ანგლიის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 186 კვად. საყ. თავ. ეალი 1356 მ. 29 კ. შეს. გარდ. 112 მან. 56 კ., სულ 1468 მ. 85 კ.

გულაზროვის სტეფანე ანტონის ძის: კაზაკვის შესახვევში ერთ-სართულიანი სახლეები ქვეითკირის და ხის და მიწა 43,75 კვ. საყ. თავ. ეალი 723 მ. 33 კაბ. შეს. გარ. 69 მ. 86 კ. სულ 793 მ. 19 კ.

ისამიასი კონსტანტინე ნიკოლოზის ძის: გველთის ქუჩის შესახვევში ერთ-სართულიანი ხის სახლი და მიწა 84 კვ. საყ. თავნი ეალი 271 მ. 26 კ. შეს. გარდ. 30 მან. 74 კაბ., სულ 302 მან.

ცანდელავას ბესარიონ ოქროპირის ძის: თფილისის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 300 კვადრ. საყ. თავ. ეალი 3616 მ. 73 კ. შეს. გარდ. 293 მ. 89 კ., სულ 3910 მ. 62 კ.

მოსეშვილას ბართლომე პაველეს ძის: ლაზარეთის ქუჩაზე ორი ქვეითკირის ერთ-სართულიანი სახლეები და მიწა 170,78 კვად. საყ. თავ. ეალი 2260 მ. 46 კ. შეს. გარდ. 189 მ. 57 კ., სულ 2450 მ. 3 კაბ.

ბაგუძისას გაბრიელ სოლომოანის ძის: მოწამეთის გზაზე ერთ-სართულიანი ქვეითკირის სახლი და მიწა 5962,50 კვადრ. საყ. თავ. ეალი 904 მ. 18 კ. შეს. გარდ. 53 მ. 15 კ., სულ 957 მ. 33 კ.

ბრუსიას ილია ტარიელის ძის: მესხეთის ქუჩაზე ერთ-სართულიანი ხის სახლი და დუქანი და მიწა 869 კვადრ. საყ. თავ. ეალი

271 მ. 26 კ. შეს. გარ. 44 მან. 83 კ.; სულ 316 მ. 9 კაბ.

როინიშვილს ეკატერინა იენენს ასულის: ლევაშოვის ქუჩაზე ორსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 120 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 4068 მან. 82 კ. შეს. გარდ. 221 მან. 68 კაბ., სულ 4290 მან. 50 კ.

ტურსასანოვის გრიგოლ გებრიელის ძის; ლევაშოვის ქუჩაზე ორსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 334 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1356 მ. 28 კ. შეს. გარ. 125 მ. 65 კ., სულ 1481 მან. 93 კ.

ცვაჭრელის ფეოდოსია პაულეს ასულის: ალექსანდრეს ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 243 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 813 მ. 75 კ. შეს. გარდ. 94 მ. 94 კ., სულ 908 მ. 69 კ.

აქსამთა პეტრე და ალექსი ხუციას ძეთ: კახკოვის ქუჩის შესახვევში ორი სახლი ერთი ორ სართულიანი და მეორე ერთსართულიანი და მიწა 200 კვადრ. საყ თავ. ვალი 736 მ. 92 კ. შეს. გარდ. 78 მ. 28 კ., სულ 815 მ. 15 კ.

ასტასის მიხაილ ნიკოლოზის ძის; მესხეთის ქუჩის შესახვევში ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 465 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 921 მ. 16 კ. შეს. გარდ. 61 მ. 87 კ., სულ 983 მ. 3 კ.

მაჟდანიშვილის იელიანე დავითის ძის; გეგუთის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 198 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1658 მ. 8 კ. შეს. გარდ. 110 მ. 76 კაბ., სულ 1768 მ. 84 კ.

მადლაფერისას ვასილ მამუკას ძის; ჟსანგელა ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 258 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 644 მ. 81 კაბ. შეს. გარდ. 64 მ. 93 კ., სულ 709 მ. 74 კ.

ხსანაშვილების დანილ აბრამა, ისხაკა, და რაფაილ შაფთათსრა-

ილისძეთა: გელათის ქუჩაზე ორსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 195 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 14738 მ. 49 კ. შეს. გარდ. 1195 მ. 38 კ., სულ 15933 მ. 87 კ.

გაღაშქვისას ოლოა იაკობის ასულის: ბალანენის ქუჩის შესახვევში ორი ხის სახლი და მიწა 124 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 937 მ. 72 კ. შეს. გარდ. 64 მ. 45 კ., სულ 1002 მ. 17 კაბ.

ღამაშაშის ესტატე მესარიონის ძის; თფილისის ქუჩაზე ერთსართულიანი ხის სახლი და მიწა 155,73 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1125 მ. 25 კ. შეს. გარდ. 109 მ. 1 კ., სულ 1234 მ. 26 კ.

გამრჯეაძის ნინო პეტრეს ასულის: ორბრის ქუჩაზე ორსართულიანი სახლი და მიწა 182 კვ. საყ. თავ. ვალი 937 მ. 72 კ. შეს. გარდ. 104 მ. 57 კ., სულ 1042 მ. 29 კ.

კარტისას ფედოტ კარგევის ძის; არტლოლერიის და გეგუთის ქუჩებს შუა ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 190 კვ. საყ. თავ. ვალი 3282 მ. შეს. გარდ. 233 მ. 93 კ., სულ 3515 მან. 93 კ.

მოშაშვილის ხანა აბრამის ასულის: გავარინის და მიხაილის ქუჩებზე ორი სახლი; ერთი ერთსართულიანი ხის და მეორე ორსართულიანი ქვიტიკირის მაღაზიებით და მიწა 145,33 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 4658 მ. 57 კ. შეს. გარდ. 245 მ. 75 კ. სულ 4934 მ. 32 კ.

მჭვანავის კოსტანტინე ანდრიას ძის; არქიერის გორაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 1800 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 2344 მ. 28 კ. შეს. გარდ. 210 მ. 33 კ., სულ 2554 მ. 61 კ.

ოდილაჟასის დიმიტრი იოსების ძის; თფილისის ქუჩაზე ერთსართულიანი სახლები ერთი ქვიტიკირის და მეორე ხის და მიწა 208

კვადრ. საყ. თან. ვალი 1875 მ. 42 კ. შეს. გარ. 193 მ. 50 კ., სულ 2068 მ. 92 კ.

რეინიშვილის სიფორა ელის ასულის: ფრანგების ქუჩაზე ორსართულიანი სახლი და მიწა 71 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1406 მან. 57 კ. შეს. გარდ. 154 მ. 38 კ. სულ 1560 მ. 95 კ.

რუსისას ნიკო სიმონის ძის; ლაზარეთის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 144 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 937 მ. 72 კ. შეს. გარდ. 63 მ. 39 კ., სულ 1001 მ. 11 კ.

თავდიშვილის მამაჯანს და მიხაილ ელის ძეთა: ბაზრი ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის ღუქანი და მიწა 5,55 კვადრ. საყ. თავნი ვალი 937 მ. 72 კ. შეს. გარდ. 72 მ. 36 კ., სულ 1010 მ. 8 კ.

თუთუბაძის ანასტასია მიხეილის ასულის; არქიერის გორაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 56 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 562 მ. 63 კ. შეს. გარდ. 56 მ. 49 კაბ. სულ 619 მ. 12 კ.

წულეისძის, პეტრე ეასილის ძის; ბაზრის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის ღუქანი და მიწა 7,5 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1687 მ. 89 კ. შეს. გარდ. 91 მ. 67 კ. სულ 1779 მ. 56 კ.

გაგაგის პიმენ გიორგის ძის; ზეკელაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 2 დღს. 1523 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 3815 მ. 46 კ. შეს. გარდ. 216 მან. 59 კ., სულ 4032 მ. 5 კ.

გერნასის ფეოდოსია იენენს ასულის; მესხეთის ქუჩაზე ერთსართულიანი ქვიტიკირის სახლი და მიწა 1430 კვადრ. საყ. თავ. ვალი 1144 მ. 82 კ. შეს. გარდ. 73 მ. 51 კაბ., სულ 1218 მ. 33 კაბ.

ვილაისის ბიქია, მიხაილ და ილარიონ იენენს ძეთა: გეგუთ-